



Številka: 007-82/2010/1  
Datum: 14. 10. 2010

REPUBLIKA SLOVENIJA  
Ministrstvo za kulturo  
Direktorat za medije  
Maistrova ulica 10  
1000 Ljubljana  
[maja.lapanja@gov.si](mailto:maja.lapanja@gov.si)  
[gp.mk@gov.si](mailto:gp.mk@gov.si)

**Zadeva: Pripombe na predlog osnutka Zakona o medijih**

Spoštovani,

v javni obravnavi smo zasledili predlog osnutka Zakona o medijih, na katerega, v skladu z dogovorom s sestanka z dne 28. 9. 2010, podajamo naslednje pripombe oz. predloge:

1. Predlog zakona v 48. členu ureja pravico do informacij za novinarje. S predlaganim besedilom členu se strinjamo, predlagamo pa, da se v besedilu členu izrecno navede, da se za pisno zahtevo po tem členu šteje tudi zahteva, vložena po elektronski pošti, brez varnega elektronskega podpisa s kvalificiranim potrdilom, v kolikor je iz nje nedvomno razvidno, kdo jo je poslal. V praksi se namreč srečujemo s primeri, ko organi, zavezani za posredovanje informacij za medije, novinarskih vprašanj, poslanih po elektronski pošti, ne štejejo za pisno zahtevo in posledično na takšno zahtevo ne reagirajo. Predlagamo, da se v 48. člen zakona doda nov, dvanajsti odstavek z naslednjim besedilom:  
» Za pisno vlogo po tem členu se šteje tudi vloga v elektronski obliki, ki ni podpisana z varnim elektronskim podpisom s kvalificiranim potrdilom, v kolikor je možna identifikacija vložnika.«
2. Predlagamo, da se za 48. člen uvrsti nov člen, ki naj uredi zaščito vira informacij (t.i. žvižgačev, oz. angl. whistleblower) v primerih, ko gre za razkritje informacij o zlorabah pooblastil, nepravilnostih pri delu javnih oblasti, nevarnostih za javno zdravje, nepravilni porabi javnih sredstev, itd. **Gre za varovanje virov informacij v javnem sektorju, ki novinarjem posredujejo informacije, za katere so v dobri veri in utemeljeno pričrani, da je njihovo razkritje v javnem interesu.**

Pri tovrstnih informacijah gre obenem za informacije javnega značaja, ki so po Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja (Ur.l. RS, št. 24/2003, s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju ZDIJZ), razen v izjemnih primerih, vedno prosto dostopne. Drugi odstavek 6. člena ZDIJZ, ki ureja test interesa javnosti, namreč določa: **»Ne glede na določbe prejšnjega odstavka (ki določa izjeme od prosto dostopnih informacij, op. Informacijskega pooblaščenca) se dostop do zahtevane informacije dovoli, če je javni interes glede razkritja močnejši od javnega interesa ali interesa drugih oseb za omejitev dostopa do zahtevane informacije,** razen v naslednjih primerih: za podatke, ki so v skladu z zakonom, ki ureja tajne podatke, označeni z najvišjima dvema stopnjama tajnosti; za podatke, ki vsebujejo ali so pripravljene na podlagi tajnih podatkov tuje države ali mednarodne organizacije, s katero ima Republika Slovenija sklenjeno mednarodno pogodbo v zvezi z izmenjavo ali posredovanjem tajnih podatkov; za podatke, ki vsebujejo ali so pripravljene na podlagi davčnih podatkov, ki jih organom v Republiki Sloveniji posreduje organ tuje države; za podatke, katerih razkritje bi pomenilo kršitev zaupnosti individualnih podatkov o poročevalskih enotah skladno z zakonom, ki ureja dejavnost državne statistike; za podatke iz 5. točke prvega odstavka, razen če je

davčni postopek že pravnomočno končan oziroma je zavezanec za davek obveznost ugotovil v obračunu davka in ga ni plačal v predpisanem roku.

Sprejem zakonodaje, ki varuje »žvižgače«, priporoča tudi skupščina Sveta Evrope, ki je v zvezi s tem sprejela [Resolucijo št. 1729 \(2010\)](#) o zaščiti informatorjev, "žvižgačev" (whistler-blowers). Resolucija priznava pomembnost informatorjev pri preprečevanju nepravilnosti, korupcije, slabega vodstva tako v javnem kot zasebnem sektorju z namenom, da se poveča odgovornost pristojnih. Resolucija tudi identificira probleme, s katerimi se morajo soočiti "žvižgači", denimo strah pred različnimi "povračilnimi ukrepi". Resolucija poziva države, naj razmislijo o sprejetju nacionalne zakonodaje o zaščiti informatorjev, da se jim zagotovi varnost pred različnimi oblikami ukrepov, ker so spregovorili. Zaščiten bi moral biti vsakdo, ki v dobri veri (*bona fide* element je pomemben) po različnih kanalih sporoča o nezakonitostih. V dobri veri je predvsem "žvižgač", ki je bil prepričan, da so informacije, ki jih sporoča, resnične. Kot eno izmed področij, ki bi moralo vsebovati zakonodajo glede zaščite »žvižgačev« resolucija navaja tudi zakonodajo na medijskem področju.

Upošteva se navedeno predlagamo, da se besedilo novega člena glasi:

»Ni mogoče zahtevati odškodnine ali preganjati za odgovornost tistega, kdor novinarju posreduje informacije o nepravilnostih pri delu, zlorabi pooblastil, nepravilni porabi javnih sredstev, ipd., za katere je v dobri veri prepričan, da gre za prosto dostopne informacije javnega značaja. Presoja, ali gre za prosto dostopno informacijo javnega značaja, ki je bila razkrita zaradi prevladujočega interesa javnosti, lahko zahteva vsakdo, po postopku, ki ga ureja zakon s področja dostopa do informacij javnega značaja.«

### 3. Razširitev uredniške odgovornosti na komentarje k člankom v elektronskih publikacijah:

V 2. členu naj se 3. točka drugega odstavka spremeni, tako da glasi: »Medijske vsebine so uredniško oblikovana sporočila in avtorska dela, ki se razširjajo prek medijev, vključno z oglaševalskimi vsebinami in komentarji bralcev, ki jih izdajatelj medija omogoča k elektronskim publikacijam«.

Op: Če so na spletni strani, kjer medij objavlja elektronsko publikacijo omogočeni komentarji bralcev, ti štejejo za del medijske vsebine.

V 2. členu naj se 7. točka drugega odstavka spremeni, tako da glasi: »Uredniška odgovornost po tem zakonu pomeni izvrševanje učinkovitega nadzora nad izborom, organizacijo in umestitvijo medijskih vsebin v mediju. Uredniška odgovornost zajema tudi odgovornost za spoštovanje prepovedi, povezanih z razširjanjem medijskih vsebin po tem zakonu.«

Op.: Gre za spoštovanje prepovedi iz 15. člena predloga Zmed-1:

#### **Prepoved spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti**

##### **15. člen**

Prepovedano je z razširjanjem medijskih vsebin spodbujati k narodni, rasni, verski, spolni ali drugi neenakopravnosti, k nasilju in vojni, ter izzivati narodno, rasno, versko, spolno ali drugo sovraštvo in nestrpnost.

V 25. členu se v tretjem odstavku za stavkom: »Odgovorni urednik odgovarja za vsako objavljeno informacijo, če ta zakon ne določa drugače«, doda besedilo: »Odgovorni urednik ne odgovarja za informacije v medijskih vsebinah, katerih objave predhodno ni odobril, če:

- ne ve za njihovo protipravnost,
- ali
- nemudoma, ko mu je protipravnost znana, ukrepa tako, da podatke odstrani ali onemogoči dostop do njih.«

Op: Odgovornost urednika za oglaševalske vsebine in komentarje bralcev k elektronskim publikacijam je povzeta po ZEPT (11. člen).

V 25. členu se za tretjim odstavkom dodata nov četrti odstavek, ostali se preštevilčijo in nov zadnji (deveti) odstavek,:

(4) Odgovorni urednik je osebi, ki izkaže pravni interes za zaščito svojih pravic in pravnih koristi, dolžan posredovati identifikacijske podatke pisca medijske vsebine, ki pri vsebini, za katero oseba trdi, da

nedopustno posega v njene pravice in pravne koristi, nastopa pod psevdonomom. Odgovorni urednik pod pogoji iz prejšnjega stavka osebi posreduje osebno ime in naslov pisca sporne vsebine. Če odgovorni urednik odkloni posredovanje identifikacijskih podatkov, ker meni, da pogoji iz prvega stavka niso izpolnjeni, lahko prizadeti v 5-ih dneh od prejema odklonilnega odgovora zahteva, da o njegovi zahtevi odloči sodišče, pristojno za obravnavo in odločanje v sporih iz civilnopravnih razmerij, na območju katerega je stalno prebivališče ali sedež izdajatelja.

(9) Postopek pred sodiščem prve stopnje po tem členu je nujen in o njem odloča sodišče prednostno.

Op: Novinarji so pri svojem delu avtonomni pa tudi osebno odgovorni za posledice njihovega dela (14. člen). Osebna odgovornost ostalih (oglaševalcev, piscev komentarjev k elektronskim publikacijam) se presoja po splošnih pravilih civilnega prava. Seveda pa prizadeti odgovornost lahko uveljavlja le, če ve, kdo je pisec vsebine, ki nedopustno posega v njegove pravice in pravne koristi.

V kolikor menite, da je to potrebno, se bomo z veseljem odzvali vašemu povabilu na ponoven sestanek, na katerem bi še dodatno lahko pojasnili naše stališče glede zgoraj navedene problematike.

S spoštovanjem,

Informacijski pooblaščenec  
Nataša Pirc Musar, univ.dipl.prav.,  
pooblaščenka